

beklager, naar et saadant Tryk udøves. Jeg vilde ønske, at Valget kunde være saa frit som muligt; men jeg ønsker ogsaa, at den fattige Arbejder ikke skal være afhængig saaledes, at han maa tro, at hans Existentis staa paa Spil, isald han benytter sin Valgret saaledes, som han ønsker det. Jeg tror, at dersom man vilde tillægge saadanne Forhold Betydning, saa vilde det være at lægge den frie Valgret i en Spændetrøje, og jeg er enig med det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) i, at man skal have Frihed til at agtere. I min Valgkreds var der en Forpagter, som slagtede to Køer. Dem delte han ud til sine Arbejdere, og saa gif han omkring og sagde til dem Alle sammen: I skulle helst stemme saadan og saadan, I maa for Himlens Skyld ikke stemme paa Clausen; men naturligvis maa I forøvrigt for mig stemme paa hvem I vil. Paa den Maade agiterede han, og det vil der neppe kunne siges Noget om. Jeg er Redaktør, men nævnte det ikke i mit Blad. Men naar det i Forveien siges: Din Existentis staa paa Spil, du vil tabe dit Hus og dit Arbejde, og Manden har Kone og Børn at sørge for, saa siger jeg, at det er ti Gange værre end at købe Stemmer, som Straffeloven sætter Mulkt og Straf for. En Godsseier i min Kreds samlede sine Arbejdere og foretog dem, at man nu havde 3 Kandidater; han forestillede dem, hvad den Ene vilde og hvad den Anden vilde, men sagde, at de fremfor Alt ikke maatte stemme paa Clausen. Jeg siger, at det er en rigtig Agitation, og at det maa de have Lov til; men den Agitation, der drives paa anden Maade, som paa Spholt, Lille Spholt, Guldborgland og deromkring, er urigtig, og det er dette, som jeg tror, at vi skulle søge at sætte en Stopper for. (Berg: Det ere vi enige om). Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds siger, at det ere vi enige om; men vi naae det ikke ved at udtale en Misbilligelse, som man ikke tager noget som helst Hensyn til; man ser jo, hvorliden Vægt man fra vore Modstanderes Side lægger paa en saadan Misbilligelse. Jeg skal endnu gjøre den Bemærkning, at, naar der i Klagen er anført 40 Arbejdere paa Spholt, da gjælder det vel nærmest begge Gaardene Spholt, idet de, saavidt jeg veed, eies af Fader og Søn. Jeg tror, at det er disse Arbejdere, som der ere tagne under en fælles Betragtning; men det har nu mindre at betyde. Det viser sig imidlertid klart, at der paa Spholt er en Del Arbejdere, og at der er udøvet et alvorligt Tryk paa dem. Udtalelsen til disse er alvorlig nok paa den Maade, som det ærede Medlem skildrede, men paa den Maade, som den er fremkommen i Forhøret, fra enkelte Arbejdernes Side, er den endnu mere alvorlig og gjør et saadant Tryk endnu ulovligere og til Noget, man maa stræbe at modarbejde saameget som muligt.

Alberti: Det ærede Medlem af Udvalget, som talte sist, nemlig den ærede Rigsdagsmand for Rjøbenhaans 1ste Valgkreds (Mimestad), yttrede,

om jeg ellers forstod ham ret, at der var Oplysninger i Forhøret om, at Udenrigsministeren havde givet den Erklæring, at hans Undergivne kunde stemme paa, hvem de vilde. Et saadant Indhold af Forhøret har jeg ikke bemærket, og hvis det staa deri, undrer det mig, at det ærede Medlem ikke har anført det i sine Modbemærkninger til mine Uddrag; i disse Bemærkninger vilde et saadant Anbringende have haft sin rette Plads, men jeg tror ikke, det findes i Forhøret. Derimod er der i Forhøret angaaende Udenrigsministerens Betragtning over Valgforholdet anført, hvad hans Undergivne tillægge ham. Jeg har gengivet det i Betænkningen, uden at den ærede Læser har indvendt Noget derimod. Jeg har gengivet, at Smeden i Soesmark sagde, at han ikke kunde afstaa fra Uddelingen af Penge med videre, fordi han havde indladt sig derpaa med Udenrigsministeren. Forvalteren paa Drebygaard paaberaaber sig udtrykkelig Excellensen, og det Samme gjør vistnok ogsaa Godsforvalteren, Justitsraad Trap, der ogsaa henviser til, at Excellensen har sagt, at en Mand skal have Dagløn. Jeg skulde mene, at man maatte læse udenom Linterne, hvis man kunde ubelulle Lehnbesidderen fra at have deltaget i Valgtrykket. Jeg mener, at man ikke kan tiltro hans Funktionærer, at de ville optræde med hans Navn, hvis det var ubeøjet. Det vilde ikke være vanskeligt for mig at komme med flere Oplysninger. Den Mand, der omtales i Forhørene, det veed det ærede Medlem, er Husmand Hans Christian Rasmussen. Det er ham, der har bragt Oplysningen frem paa Drebygaard. Jeg har her et Brev fra en navngiven Mand paa Guldborgland om, at denne Hans Christian Rasmussen nu er bleven udsagt af sit Hus, fordi han ikke uden videre har villet finde sig i Forvalter Sagds Kommando angaaende Valget. Jeg har endnu flere Oplysninger. Det vilde være kommet frem, hvis Undersøgelserne vare blevne fortsatte. Det vil jeg idetmindste antage, thi min Djemmelmand nævnes ogsaa her i Forhørene og befindes der at være nysigtig i sine Opgivelser. Jeg maa derfor fremdeles hævde, at naar jeg har tillagt Udenrigsministeren Andel i det Valgtryk, som har skaffet mig Konsul Stürup ind i Thinget, har jeg holdt mig aldeles nysigtigt til Forhørene, og i saa Henseende fastholder jeg mit Standpunkt overfor de Herrer af Flertallet.

Mimestad: Maatte jeg gjøre et Par Bemærkninger. Naar det ærede Medlem mente, at det ikke fandt Støtte i Forhørene, at Baron Rosenørn i et enkelt Tilfælde havde ladet sig til sine Arbejdere, at de kunde stemme paa hvem de vilde, saa skal jeg dog bemærke, at jeg udtrykkelig anførte den Forklaring, som findes i Forhørsprotokollen Folio 7, hvor Hans Ladefoged forklarer, at Gartner Mortensen, under hvem han arbejdede i Dreby Have, havde sagt til ham og en 5—6 andre Arbejdere Dagen før Valgdagen, at Udenrigsministeren havde paalagt ham at udtale Høveændene Dagløn paa Valgdagen, og at Gart-